

vinogradništva po okolici Ptuja od rimskih časov do današnjega dne. Za starodavni Ptuj je ta muzej velika pridobitev, ki bo tudi posebna privlačnost za številne tujce.

Po svetu

Zedinjenje Romunije z Rimom je vprašanje, ki se o njem sedaj razpravlja. Gre za zedinjenje pravoslavnih Romunov s katoliško Cerkvijo. Romuni so bili izpočetka katoliške vere, pa so bili z odpadom grškega carigradskega patriarha Kerularija leta 1054. potegnjeni v razkol. Precejšnje število se jih je vrnilo v katoliško Cerkev. Število teh Romunov, ki so združeni z Rimom, pa so zadržali bizantinski bogoslužni obred, znaša poldrug milijon ljudi. Pravoslavnih Romunov je kajpada več, kakšnih 12 milijonov. In za versko zedinjenje teh gre. Romunska pravoslavna cerkev ni nikdar kazala posebne zagrizenosti in protivnosti proti katoliškemu Rimu. Vpeljala je po svetovni vojni cerkveni koledar, kakršnega ima katoliška Cerkev, česar pravoslavna cerkev v naši državi ni storila. Vrh tega čutijo Romuni kot romanski narod posebne kulturne simpatije za katoliške romanske narode (Italijane, Francoze, Špance). O zedinjevalnih

poskusih je prinesla angleška »United Press« tole poročilo: »Iz službenih vatikanskih krogov se doznava, da je v teku akcija, ki ji je namen, da se romunska pravoslavna cerkev vrne nazaj v okvir katoliške Cerkve, od katere se je ločila leta 1054. Papež Pij XII. je sprejel romunske škofe ter v svojem govoru poudaril zgodovinske zveze Romunije z Rimom.«

Skupen boj zoper krščanstvo. »Komsomolskaja Pravda«, glasilo ruske komunistične mladine, katero izhaja v Moskvi, piše o skupnem boju proti krščanstvu tole: »Dne 23. avgusta je bila med sovjetsko Rusijo in narodnim socializmom sklenjena zveza za skupen boj proti krščanstvu, ki je obema državama sovražno. Glavni boj je seveda naperjen proti katoliški duhovščini. Obe državi sta se tudi že posvetovali o raznih ukrepih in sta sklenili, da se bosta o tem stalno obveščali.«

Kratke tedenske novice

Jugoslovanska vlada se bo začela pogajati s sovjetsko Rusijo za ureditev trgovskega prometa med obema državama.

Gospodarski svet Balkanske zveze bo sklican za 27. maja v Dubrovnik.

Nemce zanimata iz turističnih ozirih dve državi v Evropi: Norveška s svojimi fjordi (zallivi) ter Jugoslavija s svojim morjem, ugodnim podnebjem in s svojo gostoljubnostjo. To trditve je izrekel v svojem govoru ob začetku beograjskega velesojema Werlin, glavni ravnatelj nemških avtomobilskih tovorn in Hitlerjev tehnični svetovalec.

V londonski trgovinski register je bila 15. aprila vpisana delniška družba, katere edini delničar je angleška država. Nova družba bo kupovala v balkanskih državah vse blago, za katero se zanima Nemčija.

Med Romunijo in Rusijo je dosežen sporazum, na podlagi katerega se umaketa sovjetska in romunska vojska za 10 km od meje ob Dnjestru.

Italija in Nemčija sta se zedinili, da pošlje vsaka država v drugo vojaško odposlanstvo in da bosta na ta način obe armadi v stalnih medsebojnih stikih.

General Franco bo obiskal v najkrajšem času po sklenitvi konkordata med Španijo in Sveto stolico papeža in Mussolinija.

Druga belgijska obrambna črta sega od Luksemburga do holandske meje.

Holandska vlada je razglasila nad vso državo obsedno stanje.

Nemci so uničili glavne norveške radijske postaje.

Anglija bo poostriila zaporo v Tihem oceanu, ker zalaga sovjetska Rusija Nemčijo preko pristanišča Vladivostok s surovinami, ki so zelo važne za vojno industrijo.

Amerika bo gradila odslej oklopnice po 50.000 do 52.000 ton, ker ima Japonska v gradnji že več oklopnice po 42.000 ton.

Iz Združenih ameriških držav je šlo marca vojnega blaga: na Norveško za 1.653.621, na Holandsko 439.808, v Francijo za 5.641.145, na Anglijo za 2.224.221, v Kanado za 15.715.915 dolarjev.

Angleški kralj je pisal italijanskemu kralju in cesarju osebno pismo, v katerem mu pojasnjuje angleško mnenje glede Balkana.

Z ozirom na razširitev vojne v Evropi je prišel namig iz Združenih držav, ki je nekoliko ohladil velik apetit nekaterih držav, ker bi poseg Amerike v sedanjo vojno bil nezaželen in odločilen.

Rusija izjavlja, da Japonci bolj potrebujejo sporazum z Rusijo kot obratno. S tem namigava na izid vojne, po katerem Japoncem ne bodo cvetele rožice...

Huda železniška nesreča se je zgodila na progi Čikago-Njujork radi iztirjenja ekspresnega vlaka. Od 16 vagonov je bilo 9 popolnoma razbitih. Nesreča je poleg mnogo ranjenih zahtevala 25 mrtvih.

Važnost norveškega pristanišča Narvik

Od začetka ponesrečene bliskovite vojne Nemčije proti Norveški do danes se je zelo mnogo pisalo in govorilo po radiu o severnem norveškem pristanišču Narvik.

Ko so začeli Nemci z bliskovitim zasedanjem norveške obale, jim je bilo za norveško prestolnico Osлом največ na tem, da obdrže trdno v svojih rokah zasedeno pristanišče Narvik, ker so tamkaj nakladali švedsko najboljšo železno rudo, ki daje za izdelovanje topovskih cevi ter raznega drugega finega orožja najbolj trpežno in uporabno jeklo. Narvik so po enem tednu zasedbe iztrgali Nemcem Angleži, ki so s tem onemogočili Nemčiji dostop do tolikanj iskane švedske železne rude.

Ležišča najboljše železne rude

Ležišča slovite železne rude so pri mestu Kiruna, ki leži nad severnim tečajnim krogom, med rekama Tornea in Kalix, 1542 km severno od Stockholma, 170 km od Narvika. Železna ležišča tvorijo 3,5 km dolg gorski hrbet, katerega najvišji vzpon sega 748 m visoko.

Tam, kjer je zdaj mesto Kiruna, je bila še pred 50 leti kamnita puščava Laponske. Z gričev pri Kiruni so donášali vsako pomlad

hudourniki sledove železa. Švedska vlada je dala zato že leta 1746. pregledati ozemlje. 22 let pozneje so pričeli s praktičnimi poizkusi. Rudo so prenašali severni jeleni do Tornea, kar je bilo zelo zamudno, pa tudi drago.

Do pravega izrabljanja rudnikov pri Kiruni je prišlo leta 1898., ko je odobril švedski parlament gradnjo železnice iz Gallivare do norveške meje pri Ofotskem fjordu. Tako je bila Kiruna priključena na švedsko železniško omrežje ter je dobila prosto pot na Atlantik pri Narviku.

Rudo kopljejo kar na prostem. Ni še znano, kako globoko sega ruda, merjenja so do sedaj pokazala, da leže bogati železni sloji še 300 metrov pod gladino jezera Luossojervi, ki leži pod vznožjem rudnikov. Vso zalogo ru-

ŠMARNICE ZA LETO 1940

Letošnje šmarnice »Mati dobrega Pastirja«, ki jih je spisal g. Fr. Schreiner, župnik v pokoju, so posvečene materam slovenskih duhovnikov — so že izšle! Naročite jih pravočasno v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila v Mariboru in Ptuj.

vinske zlitine, ki je mnogo cenejša od diamanta, pri tem pa je za malenkost (0,2%) mehkejša od diamanta. Gre za zlitino iz volframa, titanija in nekkih drugih snovi, ki se pomešajo z niklom in grafitom. Ta zlitina se je posrečila ameriškim kemikom MacKenni in Smithu. Po svoji odpornosti presega karborund in bo lahko služila za rezanje najtršega jekla.

Francoski šolarji in angleški princezi. Ko je leta 1938. obiskal angleški kraljevski par Pariz, so francoski šolarji nabrali veliko vsoto denarja. Skoro po vseh šolskih razredih Francije so zbirali in za ta denar so kupili dve prekrasno oblečeni in dragoceno okrašenih lutki kot darilo francoskih šolarjev obema hčerka angle-

Mogočni Jurij

Povest iz domačih hribov

I.

»Jurij, kaj se je zgodilo? Zakaj si tako privihral domov?«

»Jaz se ne dam, da bi se drl nad mano kakor nad kakim lumpom. Najmanj še v cerkvi. Tožil ga bom za razžaljenje časti.«

»Koga pa za božjo voljo?«

»Tega Kranjca, surovino. Ga bom naučil drugače pridigati.«

»Pa vendar ne misliš fajmoštra?«

»Prav tega. S prižnice se je drl nad mano in pred vso faro je s prstom pokazal name.«

»Tega pa ne verjamem.«

»Tilka, kar sem s svojimi ušesi čul in na svoje oči videl, tega mi nihče ne bo utajil, tudi ti ne.«

»Kaj pa so gospod pridigali?«

»Pridigali — haha! Razgrajal je in se drl... da bi bilo bolje, ko bi se obesil mlinski kamen takemu, ki pohujšuje; da nedelje z rajanjem skrunimo in da s plesi vso faro in svojo hišo na slab glas spravljamo. Ha, za

dober glas bo svoji gostilni Končnik sam skrbel, se temu... Kranjcu ni treba bati.«

»Saj pri nas nihče ni plesal.«

»Zadnje nedelje po večernicah, saj veš, so se tisti iz mesta malo zasukali. Ni vredno, da bi rekel. Še pol ure ni trajalo. Tri ali štirikrat s tudi prej kdaj že kateri malo porajali.«

»Pa to so bili vedno kaki dostojni gostje in zmeraj sami zase. Nikoli ni bilo kaj, kar ne bi bilo prav.«

»Seveda, jeziki pa ne dajo miru in stari ima svoje veselje, če mi more kaj zasoliti. Saj sem mu že od nekdaj na poti.«

»Jurij, to so same prazne misli.«

»Tako? Ti ga še zagovarjaš? Tega pa menda nisi pozabila, da nama je pri ženitvi metal največja polena pod noge. Na vse načine je poskušal, da bi te bil odvrnil od mene.«

»Ne, ne! Hoteli so samo to, da bi tudi moj oče bili pritrđili. Da so oče nazadnje res pristali, za to se imava samo gospodu zahvaliti.«

»Nič se mu nimava zahvaliti. Nobenemu človeku se nimava kaj zahvaliti. Sama sva dosegla, jaz in ti.«

»Fajmošter pa so nama šli v vsem na roko.«

»Storil je le, kar je bila njegova dolžnost... To pa še tudi veš, kako me je pri spraševanju obdelaval kakor

Botrice in botri!

Vabimo vas, da za svoje birmanee že sedaj kupite primerne spominke. Najbolj nerodno je na dan birme se prerivati in na hitro kupovati. Oglejte si našo bogato izbiro molitvenikov, rožnih vencev, venčkov in drugih spominskih predmetov! Najugodnejše boste kupili te predmete v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila: Maribor: Koroška cesta 5, Aleksandrova cesta 6 in Trg kralja Petra 6 ter v Ptuj: Slovenski trg 7.

de cenijo na blizu 1.200.000.000 ton. Doslej so je izkopal komaj 30.000.000 ton.

Kirunska železna ruda vsebuje 65—67% železa in je uporabna za visoke peči. Kopljejo na odprtih terasah po 20 metrov višine.

Odvažanje rude v Narvik

Za odvoz pripravljeno rudo odvažajo v norveško pristanišče Narvik z vlaki po 28 vagonov, ki vzamejo vase 980 ton železa.

Nakladanje v Narviku

V Narviku so ogromne priprave za natančnejše rudo na ladje. Največji pomol v pristanišču meri 345 m. Dva parnika, vsak po 12.000 ton, lahko nakladata železo istočasno. Lokomotiva pripelje tovor tik do ladij. Potem odpro dna vagonov in med velikim grmenjem zdrči ruda po napravljenih prepustih v ladje.

Naprave v narviškem pristanišču so tehnično tako popolne, da se lahko v eni uri natančnejše rudo na ladje 800 do 1000 ton železa. Od prevoza je bilo 75—80% rude določene za nemške visoke peči v Porenju. V Narviku leže cele gore železne rude, milijoni ton čakajo na prevoz. Narvik se ima zahvaliti za svoj porast tej rudi in radi izborne ter krvavo potrebne rude so se ga hoteli polastiti Nemci, a

so jim ga iztrgali Angleži, ki ga bodo vrnili pravemu lastniku — Norveški.

*

V bojih za to važno mesto je bilo po Angležih potopljenih sedem nemških protitorpedovk, to je vse, ki so pri zasedbi Narvika vdrle v ta zaliv. Pri tem je našla ogromna večina nemških vojakov smrt v morju.

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

G. župnik Anton Čirič umrl. V Gornjih Petrovcih v Slovenski krajini je umrl dne 20. aprila v starosti 66 let tamošnji g. župnik Anton Čirič. Rodil se je leta 1874. v Gornji Radgoni in bil kot kapucin posvečen v duhovnika 1899. Služboval je po raznih kapucinskih samostanih in je slovel kot izboren govornik. Nekaj let je bil v minoritskem samostanu v Ptuj, od koder se je podal v dušno pastirstvo in je bil kaplan pri Sv. Barbari v Slov. goricah. Iz Slov. goric je bil poslan v Slovensko krajino, kjer je vztrajal na obsežni župniji v Gornjih Petrovcih do prerane smrti. Rajni je bil vesele narave ter požrtvovalno delaven duhovnik v cerkvi in na prosvetnem polju ter se je veselil obče priljubljenosti. Ostanj mu ohranjen časten in hvaležen spomin!

Smrt vzornega stražnika. V Hočah smo dne 18. aprila pokopali 29letnega čolnikovega Tončka. Neizprosna bela žena ga je iztrgala iz srede ljubeče družine. Pred dvema letoma je poln zdravja in moči nastopil službo stražnika v beli Ljubljani. Njegova smrtna postelja je bila obdana z gomilo rož in cvetja, ki so mu jih dala ljubeča srca. Za njegovo belo krsto je šla skruše-

na mati, sestre, sedmero bratov, številni stanovski tovariši-stražniki iz Maribora in vsi oni, katerim je bil ljub in drag. Naj mu šunijajo lahni vetrovi poslednjega pesem, sladek sen večnih livad naj vlada na njegovem hladnem grobu, njegova duša pa naj uživa večno ljubezen v nebesih!

Smrt se je spet oglasila pri Sv. Barbari v Halozah. Pred kratkim smo pokopali našega naročnika Filipa Voglar, kmeta v Gruškovcu. Bil je še mlad posestnik, zadela ga je kap. Zalujočim naše sožalje — rajnemu pa naj sveti večna luč!

Vsemogočni je poklical k sebi dobrega moža-gospodarja. Pri Sv. Juriju ob ščavnici smo položili k večnemu počitku dolgoletnega naročnika »Slov. gospodarja«, zvestega pristaša JRZ ter vzornega gospodarja Pilaj Ludovika iz Kupetinec. Na njegovi zadnji poti ga je spremljala velika množica sorodnikov, prijateljev in znancev, kar je bil dokaz, kako je bil rajni spoštovan in priljubljen. Prosimo ljubelega Boga, naj mu ne bo sodnik, ampak dober plačnik! Njegovi ženi in sorodnikom naše iskreno sožalje!

Smrtna kosa pri Sv. Lenartu pri Veliki Nedelji. V sredo, 17. aprila, je v Podgorcih nenadno

Lord Woolton, angleški minister za prehrano

General Denis, belgijski obrambni minister

General Falkenhorst, poveljnik nemških čet na Norveškem

Profesor Witting, novi finski zunanji minister

kakega smrkovca. Vse grehe iz katekizma je vohal na meni.«

»Saj nama nič drugega niso rekli, kakor morajo vsakemu ženinu in nevesti reči. — Te stare muhe bi si moral že vendar pregnati.«

»Ne, jaz ne zabim ničesar. Naju ima posebno na piki. Mene je zmeraj mrzel.«

»Za to bi morali vendar kak vzrok imeti.«

»Nima za kaj. Jaz sem pri krščanski stranki; slabega časopisa ne pustim v hišo; v gostilni držim na red; kjer je v občini in fari kaj treba, sem zraven.«

»To bodo gospod gotovo priznali.«

»Ne maram za njegovo priznanje. Zaradi njega tega ne delam in zaradi njega tega tudi opustil ne bom. Kar imam za prav in kar mi moja pamet za prav spozna, to držim in bom držal, pa naj piha veter od koder koli. Da bi se pa kdo drl nad mano, tega pa ne pustim, najmanj še v cerkvi.«

»Jurij, gotovo jih nisi prav razumel. Fajmošter niso nate merili.«

»Prav name. — Ko se je tako divje drl s prižnice, me je srepo gledal v obraz in dvakrat je s prstom naravnost name pokazal. Levo in desno so ljudje začeli šepetati in vsi so se ozirali name. Na sejmišču me imajo zdaj vsi na jeziku.«

»Ko bi bila jaz namesto tebe, bi šla zdaj h gospodu in bi se z gospodom pomenila.«

»Ha, tako neumen nisem, da bi temu Kranjcu še vodo na mlin nosil. Ta bi mislil, da se prihajam opravičevati ali celo za odpusčenje prositi. Ne, prositi me mora on. Jaz bom sekiro že na pravi topor nasadil.«

»Pa gospoda vendar ne moreš tožiti.«

»To bom — gotovo bom! Ni žive duše, da bi me pregovorila.«

»Jurij, tako neumnost si izbij iz glave — jaz tega ne pustim.«

»Kaj praviš, Tilka? Neumnost? Toliko soli kakor ti imam še jaz tudi zmeraj v glavi... Ti pa držiš z mojimi sovražniki.«

»Jaz držim z dušo in telesom na tvoj kraj; prav zaradi tega ti branim.«

»Ali naj torej pustim, da me pred vso faro imenuje pohujšljivca, in naj to kar tiho požrem? Naj se zavlečem v kot kakor polit pes?«

»Gospod vendar niso tvojega imena imenovali.«

»Imenoval me ni, pa tako jasno je namignil, da so vsi ljudje vedeli, kod ga je.«

»Pri sodišču ti bodo dokazali, da niso namigovali nate.«

škega kralja Jurija VI. princezi Elizabeti in Marjeti. Cez poldrugo leto nato sta se obe princesi nekaj dobrega spomnili. Sklenili sta, da bosta za novo leto 1940. poslali soprogi francoskega državnega predsednika gospa Lebrunovi velike zabojne daril s prošnjo, naj jih razdeli potrebnim otrokom, predvsem takim, ki so njih očetje na bojišču. Seveda je gospa Lebrun to takoj izvršila in marsikateri francoski otrok je dobil za novo leto veliko škatlo, kjer je bilo tudi napisano: »Pozdrav od Elizabete in Marjete, od princes Velike Britanije!«

Mesto se pogreza. — Usoda mesta Shenandoah v državi Pensilvaniji zanima vso Ameriko. Zavoljo hudih naličkov so se zrušili premo-